

ÅRSRAPPORT

NASJONALT KOMPETANSESENTER FOR SØVNSYKDOMMER

SOVno

www.SOVno.no

2005

Bjørn Bjorvatn
Senterleder

Janne Grønli
Senterkoordinator

BAKGRUNN

Nasjonalt Kompetansesenter for Søvnsykdommer (SOVno) ble etablert i september 2004, og er lokalisert til Psykiatrisk Klinikk på Haukeland Universitetssykehus.

Det er Helsedepartementet som fatter vedtak om etablering av Nasjonale kompetansesentra. SOVno skal sikre nasjonal kompetanseoppbygging og kompetansespredning innenfor søvn.

Viktige oppgaver er (se for øvrig <http://www.dep.no/hd/norsk/publ/rundskriv/042061-990017>)

- Forskning og fagutvikling innen fagfeltet. Dette innebærer både å drive forskning i egen regi, samt bidra til forskning- og fagutvikling i andre fagmiljøer for å bygge opp nasjonal kompetanse. Kompetansesenteret følger med i internasjonal fagutvikling, samt bidrar til etablering og kvalitetssikring av nasjonale faglige retningslinjer og nasjonale medisinske kvalitetsregistre innenfor fagområdet
- Undervisning innenfor eget fagområde i grunn-, videre- og etterutdanninger
- Veiledning og rådgivning på nasjonalt nivå innenfor eget fagområde, dvs. sikre spredning av kompetanse til landet for øvrig
- Bidra til å gjøre informasjon tilgjengelig på eget fagområde

Det skal ikke drives pasientbehandling ved SOVno. Slik behandling vil foregå ved allerede etablerte kliniske avdelinger/sentre/fastleger. Flere av SOVno sine medlemmene arbeider klinisk ved slike avdelinger/sentre, og behandler pasienter med alle typer søvnsykdommer. Flere hundre pasienter får utredning/behandling årlig.

SOVno vil kunne være behjelpelig til å rettlede pasienter i valg av behandlingssted. Se for øvrig våre hjemmesider vedrørende dette (www.sovno.no).

ORGANISASJON

SOVno:

Bjørn Bjorvatn, leder, dr.med. (20% stilling ved Helse Bergen), professor ved Institutt for samfunnsmedisinske fag, UiB, Bergen søvnsenter

Janne Grønli, senterkoordinator/kontaktperson, cand. scient. (50% stilling ved Helse Bergen)

Fred Holsten, professor dr.med., Psykiatrisk Institutt, UiB, Bergen søvnsenter

Håvard Skeidsvoll, seksjonsoverlege, Klinisk Nevrofysiologisk avdeling, Haukeland Universitetssykehus

Reidun Ursin, professor dr.med., Institutt for biomedisin, UiB

Jan Grebstad, overlege, lungeavdelingen, Haukeland Universitetssykehus

Inger Hilde Nordhus, professor dr. philos., Institutt for klinisk psykologi, UiB

Ståle Pallesen, førsteamanuensis dr. psychol., Institutt for samfunnspsykologi, UiB, Bergen søvnsenter

Chiara M. Portas, professor dr.med., Institutt for biomedisin, UiB

Magne Tvinnereim, dr.med., Eurosleep, Bergen søvnsenter

Eli Sørensen, førsteamanuensis dr. med., Institutt for samfunnsmedisinske fag, UiB, overlege i barne- og ungdomspsykiatri, Helse Bergen

Doktorgradsstipendiater (som veiledes av SOVno-medlemmer):

Janne Grønli

Arne Fetveit, disputerte i 2005

Siri Omvik

Børge Sivertsen

Eldbjørg Fiske

Jan Øystein Berle, disputerte i 2005

Arvid Skjerve

Siri Nome

Signe Ho-Yen

Siri Waage

Nicolas Øyane

Helge Molde

Anders Hovland

Linn Heidi Lunde

Nasjonal referansegruppe:

Trond Sand, professor dr.med., NTNU, Trondheim

Gunnar Lundemo, overlege, Sentralsjukehuset i Rogaland, Stavanger

Per Monstad, overlege, Sørlandet Sykehus Kristiansand

Harriet Akre, overlege dr.med., Søvnklinikken Omnia, Oslo

Solveig N. Ervik, dr.scient, Nasjonalt Kompetansesenter for AD/HD, Tourettes syndrom og
Narkolepsi, Oslo

Margaret Sandøy Ramberg, leder, Foreningen for søvnsykdommer, Oslo

REGNSKAPSRAPPORT 2005

Nasjonalt Kompetansesenter for Søvn sykdommer, SOVno

Inntekter

Tilskudd 2005	827.000
Overført fra 2004	170.000
Sum driftsinntekter	997.000

Utgifter

Lønn	505.000
Telefon	14.000
Diverse driftsutgifter	5.000
Deltagelse kongress, USA. Medlemmer, referansegruppe	155.000
Møte, referansegruppen	16.000
Møtegodtgjørelse, medlemmer	92.000
Kjøp av søvnregistreringsutstyr (aktigrafi)	120.000
Kjøp av PC	47.000
Forkningsundersøkelse om parasomni	65.000
Sum driftsutgifter	1.019.000

Årsresultat

Resultat	-22.000
-----------------	----------------

AKTIVITETER

Det er stor aktivitet, se under hvert medlems CV. Det gis veiledning på doktorgrads- og hovedfagsnivå. I tillegg veiledes forskerlinjestudenter og medisinstudenter (særøppgaver). To doktorander disputerte i 2005.

Det er avholdt et to-dagers kurs for helsepersonell, "Moderne behandling av søvnproblemer og vinterdepresjoner" i desember 2005. I alt 37 deltok på dette kurset. SOVno deltok også med faglig støtte til to-dagers kurset "Diagnostikk og behandling av søvnrelaterte sykdommer", som ble avholdt i Trondheim. Det er blitt arrangert to internasjonale kurs om søvnapne på Voss.

Medlemmene har deltatt aktivt på internasjonale søvnkongresser, ved blant annet å lede symposier.

Vi har lagt stor vekt på å opprette og vedlikeholde gode internett-sider. Vi vil kontinuerlig videreutvikle sidene. Av hovedpunkter nevnes at www.sovno.no inneholder en rekke informasjonssider om søvn og ulike søvnlidelser, som pasienter og helsepersonell kan hente ut. Sidene inneholder videre informasjon om kurs og kongresser, nyttige linker og en publikasjonsliste. Vi har i tillegg lagt ut en liste over behandlingssteder, basert på tilbakemeldingene fra hver enkelt Helseforetak. Vi jobber for at disse listene holdes oppdaterte.

SOVno har medlemsmøte en gang i måneden.

Det avholdes månedlige forskningsmøter for alle forskningsinteresserte. Følgende forskningsmøter ble avholdt i 2005:

Januar	"Årstidsvariasjoner og søvn blant Hordalendinger, resultater fra HUSK-studien", Nicolas Øyane.
Februar	"Søvnforskningsgruppen ved Det psykologiske fakultet - en statusrapport", Børge Sivertsen.
Mars	"Kronisk insomni – en risikofaktor for angst og depresjon?", Dag Neckelmann.
April	"Prevalens og korrelerer til forsinket søvnfase hos ungdom", Ståle Pallesen.
Mai	"Søvnighet i Sjøforsvaret (på MTB båter)", Kristian Gould.
Juni	REM søvn deprivasjon og hukommelse. Ingvild Saxvig.
September	"Søvnproblemer i ulike pasientpopulasjoner. Data fra Bergen Søvnssenter", Anne Marie van den Hoven.
Oktober	"The Effect of Slow Wave Sleep Deprivation on Memory Formation and Consolidation in Humans", Eyvind Kartveit.
November	"Objective registration of motor activity pattern in schizophrenia and depression", Ole Bernt Fasmer.
Desember	"Nasjonale retningslinjer fra NKH for heimerespiratorbehandling", Jan Grebstad.

Pågående forskningsprosjekter (utvalgte):

Ikke-medikamentell versus medikamentell behandling av insomni hos eldre.

Søvnproblemer hos demente sykehjemsbeboere.

Chronic mild stress – animal model of depression.

GABAergic modulation of brainstem neurons for sleep.

Årstidsvariasjon i humør og søvn.

Lysbehandling og melatonin ved nattarbeid i Nordsjøen.

Skiftarbeid offshore – effekter på søvn og helse.

Vagus nerve stimulator – effekt på søvn og bipolar lidelse.

Søvn og søvnproblemer i befolkningen – data fra HUSK-undersøkelsen

Søvnlengde og metabolske variabler.

Døgnrytmeproblemer hos ungdom.

Restless legs i Norge, Sverige og Danmark.

Validerte spørreskjemaer om insomni på norsk.

Søvnproblemer og depresjon i post-partum perioden.

Skiftarbeid blant sykepleiere på sykehus.

Parasomnier – prevalens og alvorlighetsgrad

Korte kognitive tester ved utredning av kognitiv svikt.

Bruk av statistiske metoder ved studier av epidemiologi.

Effekt av kirurgisk behandling av søvnapne.

Nivå av kortisol i spytt etter forskjellige søvnstadier.

SOVno medlemmenes CV-er for 2005:

Bjørn Bjorvatn

Artikler:

Øyane N, Bjorvatn B. Sleep disturbances in adolescents and young adults with autism and Asperger syndrome. *Autism* 2005; 9: 83-94.

Fetveit A, Bjorvatn B. Bright light treatment reduces actigraphic measured daytime sleep in demented nursing home patients. *American Journal of Geriatric Psychiatry* 2005; 13: 420-423.

Grønli J, Murison R, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM, Ursin R. Effects of chronic mild stress on sexual behavior, locomotor activity and consumption of sucrose and saccharine solutions. *Physiol Behav*, 2005; 84:571-7.

Fetveit A, Bjorvatn B. Søvnforstyrrelser hos sykehjemspasienter – praktiske behandlingsråd. *Tidsskrift for Den norske lægeforening*, 2005; 125: 1676-8.

Fetveit A, Bjorvatn B. Lysbehandling mot søvnvansker i sykehjem; et ikke-farmakologisk alternativ. *Tidsskrift for Den norske lægeforening*, 2005; 125: 1679-81.

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and risk factors of restless legs syndrome in the general adult population in two Scandinavian countries. *Sleep Medicine*, 2005 6:307-12.

Pallesen S, Nordhus IH, Omvik S, Sivertsen B, Matthiesen SB, Bjorvatn B. Pittsburg Sleep Quality Index. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 2005; 42: 714-717.

Ursin R, Bjorvatn B, Holsten F. Sleep duration, subjective sleep need, and sleep habits of 40- to 45-year-olds in the Hordaland Health Study. *Sleep*, 2005; 28: 1260-1269.

Fetveit A, Bjorvatn B. Søvnforstyrrelser hos ungdom. I: *Ungdomsmedisin* (red. Ole R. Haavet), Universitetsforlaget, Oslo. 2005, 177-185.

Øyane NMF, Holsten F, Ursin R, Bjorvatn B. Seasonal variations in mood and behaviour associated with gender, annual income and education. The Hordaland Health Study. *European Journal of Epidemiology*, 2005; 20: 929-937.

Bærheim A, Øren J, Bjorvatn B, Hunskaar S. TX-discs – no effect against subjective health complaints. A randomised controlled study. *Complementary Therapies in Medicine*, 2005; 13: 239-243.

Pallesen S, Nordhus IH, Skelton SH, Bjorvatn B, Skjerve A. Bright light treatment in elderly with mild early morning awakening. *Perceptual and Motor Skills*, 2005; 101: 759-770.

Sivertsen B, Øverland S, Neckelmann D, Glozier N, Krokstad S, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B, Mykletun A. The long term effect of insomnia upon disability: the HUNT II historical cohort study. *American Journal of Epidemiology*, in press.

Ulfberg J, Bjorvatn B. Occurrence of restless legs syndrome. Bok-kapittel. In press.

Ho-Yen SD, Bondevik GT, Eberhard-Gran M, Bjorvatn B. The prevalence of depression in the postnatal period in Lalitpur district, Nepal. *Acta Obstetrica et Gynecologica Scandinavica*, In press.

Abstrakter:

Øyane NMF, Holsten F, Ursin R, Bjorvatn B. Sleep complaints more common among subjects with high seasonality. *Sleep*, 2005, 28 (abstract suppl), A309.

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and predictors of restless legs syndrome in Norway and Denmark. *Sleep*, 2005, 28 (abstract suppl), A266-7.

Grønli J, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas C, Bramhan C, Ursin R. Chronic mild stress, an animal model of depression, affects the expression of BDNF and 5-HT levels over the sleep/wake cycle in hippocampus in rats. *Sleep*, 2005, 28 (abstract suppl), A20.

Omvik S, Sivertsen B, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B. Predictors of outcome in cognitive and hypnotic treatment of insomnia in the elderly. Annual Congress of the European Association for Behavioural Cognitive Psychotherapies (EABCT). 2005.

Bjorvatn B, Fetveit A. Effects of bright light treatment. *Sleep Medicine*, 2005, 6 (suppl 2), S21-2.

Formidling:

- januar 2005: Intervjuet i Woman-magasinet om konsekvenser av lite søvn.
16.1.05: Intervjuet i BT om lys i mørket.
23.1.05: Intervjuet i BT om søvnighet (førstesideoppslag).
nr. 6 2005: Intervjuet i Vi Menn om søvnighet og tretthet.
6.2.05: Intervjuet av Aftenposten om søvn (4 sider).
nr.1 2005: Intervjuet av Hospitalet om SOVno.
nr.1 2005: Intervjuet i Fibromyalgi-bladet om lysterapi mot vinterdepresjon.
1.4.05: Intervjuet i Stavanger Aftenblad Pluss om "Det magiske vårlyset".
4.4.05: Intervjuet i VG om søvnlengde hos menn og kvinner.
1.5.05: Intervjuet i VG om restless legs.
6.5.05: Intervjuet i Fedrelandsvennen om søvnløshet.
20.5.05: Intervjuet i Politiforum om lange arbeidsvakter.
Mai 2005: Intervjuet i Woman om grubling om natten
13.6.05: Intervjuet i VG om søvn hos småbarnsforeldre.
Nr 25 2005: Intervjuet i KK om søvn og søvnproblemer.
4.7.05: Intervjuet på P4 om sommervarmen og søvn.
8.7.05: Intervjuet i VG om varmen og søvn.
8.7.05: Intervjuet på Radioadressa/Kanal24 om søvn.
13.7.05: Intervjuet i VG om å sove i varmen.
14.7.05: Intervjuet i Dagbladet om solens betydning for søvn og humør.
Nr 1 2005: Intervjuet i Psykisk Helse om vinterdepresjon

- Nr.1 2005: Intervjuet i Bedre Helse om søvngjengeri.
- 25.8.05: Intervjuet i Kanal24 om nattarbeid.
- 29.8.05: Intervjuet i Dagsavisen om døgnrytmeproblemer hos ungdom.
- Sept 2005: Intervjuet i Elle om søvnproblemer søndag kveld.
- 29.9.2005: Intervjuet i VestNytt (lokalavis på Sotra) om søvn og søvmangel.
- 31.10.05: Intervjuet i KK om søvnighet om morgenen.
- Nr 6 2005: Intervjuet i Hospitalet om døgnrytmeproblemer.
- 27.12.05: Intervjuet i BT om skiftarbeid.

Forelesninger/foredrag:

- Febr 2005: Fredagsforelesing om SOVno på Haukeland Universitetssjuehus
- Mai 2005: 1 t foredrag om restless legs for leger i Bergen (Boehringer Ingelheim)
- Mai 2005: 1 t foredrag om søvn, døgnrytme og nattarbeid for HMS-personell, Hydro.
- Juni 2005: 1 t foredrag om søvn ved depresjoner for allmennleger i Bergen (Wyeth)
- Juni: Posterpresentasjon ved 19th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Denver, USA.
- Juni: Ledet symposium og holdt foredrag om søvn hos eldre ved 19th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Denver, USA.
- Aug 2005: 1 t foredrag om insomni, restless legs og PLMS på Polarmed seminar, Sandefjord.
- Sept 2005: 1 t foredrag om søvn for allmennleger i Bergen (Pfizer)
- Okt 2005: 4 t foredrag om søvn og døgnrytme for sykehusleger i Trondheim (VEU)
- Okt: Symposium-foredrag om lysbehandling ved 1st Congress of World Association of Sleep Medicine (WASM), Berlin, Tyskland.
- Okt: Ledet symposium og holdt foredrag om søvn hos eldre ved 1st Congress of World Association of Sleep Medicine (WASM), Berlin, Tyskland.
- Okt 2005: 1 t foredrag om skiftarbeid for TV2-ansatte, Bergen.
- Nov 2005: 1 t foredrag om forsinket søvnfase for Pasientforeningen, Oslo.
- Nov 2005: 2 t foredrag om forsinket søvnfase og restless legs/PLMS i Oslo (VEU)
- Nov 2005: 1 t foredrag om søvn og søvnproblemer i Trondheim (VEU)
- Des 2005: Kursleder og 8 forelesninger om 'Moderne behandling av søvnproblemer og vinterdepresjoner', todagerskurs i Bergen (VEU)
- Des 2005: 1 t foredrag om søvn og lys for takvinduprodusenten Velux, Oslo.
- 2005: 18 timers undervisning om søvn og depresjon for medisinerstudenter, Uib.

Kongresser:

- 19th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Denver, USA.
- 1st Congress, World Association of Sleep Medicine (WASM), Berlin, Tyskland.

Veiledning:

Arne Fetveit disputerte i juni 2005 med doktorgradsavhandlingen 'Sleep disturbances in nursing home patients with dementia'. Jeg var hans hovedveileder.

Jeg er hovedveileder for Siri Waage på et prosjekt om skiftarbeid i Nordsjøen. Hun startet i august 2005. 3-årig stipend fra BP Norway.

Jeg er medveileder (15%) på et doktorgradsprosjekt om multikomponentterapi ved søvnløshet hos eldre. To doktorgradstipendiater (Siri Omvik og Børge Sivertsen) jobber med prosjektet som startet i 2003. Prosjektet utgår fra psykologisk fakultet.

Janne Grønli har doktorgradsstipend. Jeg er medveileder. Hun studerer depresjonsmodellen 'Chronic mild stress'. To artikler er publisert. Planlagt innlevering av avhandlingen er våren 2006.

Jeg er medveileder for Signe Ho-Yen, i prosjektet 'Postnatal depression – differences between Nepali and Norwegian women'. Doktorgradsmidler fra Helse Vest.

Jeg er hovedveileder for Nicolas Øyane som undersøker årstidsvariasjoner i humør (data fra HUSK-undersøkelsen). En artikkel er publisert i 2005. Dette er et doktorgradsprosjekt.

Jeg har hovedveileder for to forskerlinjestudenter. Knut Forberg startet opp høsten 2003, og ser på søvn ved nattarbeid offshore, og Ina Marie Sagen startet opp høsten 2004, og ser på sammenhengen mellom søvnlengde og metabolske variabler.

Jeg var medveileder for Eyvind Kartveit på hovedfagsoppgaven 'The effect of slow wave sleep deprivation on memory acquisition and consolidation in humans'. Han avla eksamen på Institutt for biomedisin i september 2005.

Jeg veileder flere medisinerstudenter som holder på med særoppgaver innen søvn: Kristine Stangenes leverte sin oppgave 'Lysbehandling/melatonin ved nattarbeid offshore' i 2005.

Anne Marie van den Hoven leverte sin oppgave 'Kartlegging av søvn i ulike pasientpopulasjoner' i 2005.

Sandra Dale og Ruth Erikstein holder på med sin oppgave 'Søvn og døgnrytmeproblemer ved nattarbeid hos sykepleiere'.

Martha Realfsen holder på med sin oppgave 'Døgnrytmeproblemer hos ungdom'.

Stian Østrem holder på med sin oppgave 'Parasomnier'.

Annen aktivitet:

Jeg leder Nasjonalt Kompetansesenter for søvnsykdommer (www.sovno.no), lokalisert til psykiatrisk divisjon, Haukeland Universitetssjukehus.

Jeg deltar i Locus for nevrovitenskap, et av Uib sine satsningsområder.

Jeg deltar i Senter for stress, søvn og helse. Dette er et senter som har samlet forskere fra flere forskningsmiljøer ved det medisinske og psykologiske fakultet.

Jeg har ledet et stort prosjekt som undersøker effekten av lysbehandling og melatonin på nattarbeid i Nordsjøen. Prosjektet har fått økonomisk støtte fra Hydro. To artikler fra prosjektet er under vurdering for publisering i internasjonale tidsskrifter.

Jeg er norsk prosjektleder for en internasjonal multisenterundersøkelse vedrørende et nytt sovemiddel. Studien gjennomføres i regi av Lundbeck AS.

Jeg deltar i Nordic Study Group vedrørende 'Restless legs'. En artikkel på prevalens og alvorlighet av restless legs er publisert i 2005.

Jeg er ansvarlig for søvnapitlene i Norsk Elektronisk Legehåndbok.

Jeg var sakkyndig vitne i en rettsak om vold i søvne, Stavanger, i august 2005.

Jeg var med å starte, og jobber fremdeles ved Bergen søvnsenter (fra 1996), og behandler pasienter med alle typer av søvnproblemer.

Jan Åmund Grebstad

Artikler:

Peer review: "Teknisk/økonomisk analyse av søvnapné", Sosial- og helsedepartementet

Abstrakter:

Bente Frisk MSc PT, Hildegunn Lygren MSc PT, Jan Grebstad MD, Liv Inger Strand PhD PT. "Effects of pulmonary rehabilitation followed by long-term group training in patients with COPD". American Thoracic Society(ATS) Internationale Conference, San Diego, USA, mai 2005.

Formidling:

- Daglig formidlingsfunksjon i yrket, til presse, myndigheter, pasientorganisasjonar, pasientar og andre, i alle spørsmål om kronisk respirasjonssvikt, lungerehabilitering, behandling av søvnapné, etc, etter henvendelser fra gang til gang.
- Organisert formidling i yrket, til grupper av helsepersonell (opplæring i behandling av respirasjonssvikt, hypoventilasjon og søvnapné) , og pasientgrupper (brukargrupper, astmaskole og KOLS-skole).

Forelesninger/foredrag:

- Foredrag i Asker om respirasjonsforstyrrelser i daglig aktivitet og under søvn for hjemmesykepleien
- Undervisning (3 timar) om hypoventilasjon på Nasjonalt kompetansesenter for heimerespiratorbehandling (NKH) sit universitetskurs i Bergen.

Verv og lignende

- Fast medlem i fagrådet til Landsforeningen for polioskadde, avdeling av Norges handikapforbund.
- Leiar av arbeidsgruppe som har laga retningsliner for oksygenbehandling i regionen.
- Medlem i spesialistgruppe med ansvar for gransking og behandling av hypoventilasjon og søvnapné, Lungeavdelinga, Haukeland universitetssjukehus.

Veiledning:

- Rettleiar for utdanningskandidatar i greinspesialiteten lungesjukdomar ved Lungeavdelinga, Haukeland universitetssjukehus.
- Rettleiar for pilotprosjekt til ergoterapeut Merete Boge som implementerer nytt effekt mål i lungerehabilitering.
- Uoffisiell rettleiing: Dagleg kompetanseheving av legar, sjukepleiarar, fysioterapeutar og ergoterapeut, i områda lungerehabilitering, respirasjonsfysiologi, hypoventilasjon og søvnapné.
- Internundervisning i PSG analyse

Annen aktivitet:

Hovudyrke: Overlege ved Lungeavdelinga, Haukeland universitetssjukehus. Spesialfunksjon: Lungerehabilitering. Planlegging, utgreiing og behandling av kronisk respirasjonssvikt, spesielt oksygenbehandling, hypoventilasjon, sentral og obstruktiv søvnapné. Søvnskåring. Systematisk opplæring av helsepersonell Haukeland sykehus gjennom nettverk mellom avdelingane, i undersøkelse og behandling av søvnrelaterte respirasjonsforstyrrelser.

Rådgjevar for Seksjon for behandlingshjelpemiddel i val og godkjenning av pusteteknisk utstyr.

Prosjektmedarbeidar i Nasjonalt kompetansesenter for heimerespiratorbehandling (NKH) i 20% stilling. Medfører systematisk kompetanseheving av helsepersonell i Norge i utgreiing og behandling av hypoventilasjon, spesielt knytta til søvn. Pt er hovudoppgåva å skrive nasjonale retningsliner for diagnostikk av hypoventilasjon.

Utredning av Nasjonale retningsliner fra NKH for heimerespiratorbehandling

Janne Grønli

Artikler:

Grønli J, Murison R, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM and Ursin R "Chronic mild stress affects behavior in rats but inconsistently reduces consumption of sweet solutions", *Physiol & Behav*, Mar 31; 84 (4): 571-7, 2005.

Lecca D, Cacciapaglia F, Valentini V, **Grønli J** and DiChiara G "Preferential increase of extracellular dopamine in the rat n.accumbens shell as compared to the core during acquisition and maintenance of nicotine self-administration", *Psychopharmacology*, (Berl). 2006 Jan 6:1-12.

Abstrakter:

Grønli J, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM, Bramham C, Ursin R. "Chronic mild stress, an animal model of depression, affects the expression of BDNF and 5-HT levels over the sleep/wake cycle in hippocampus in rats." APSS 19th annual meeting, Denver, Colorado, June 18-23 2005.

Lecca D, Cacciapaglia F, Valentini V, **Grønli J** and DiChiara G "Dopaminergic effects induced by contingent nicotine exposure: a microdialysis and self-administration combined study", National Congress of Italian Society of Neuroscience, Ischia, Italy, October 2005.

Formidling:

06.02.2005 Intervjuet i Aftenposten om søvnregistrering av pasienter og forskning på stress og søvn

Forelesning/foredrag:

Januar 05 6t Temadag om søvn for de som jobber ved Voss Sykehus, avd. Rogne
Generelt om søvn, basal søvnforskning ved UiB, søvnregistrering PSG/MSLT, vinterdepresjoner, info om SOVno.

Juni 05 Posterpresentasjon ved 19th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Denver, USA

Kongresser:

19th Annual Meeting of the Associated Professional Sleep Societies, Denver, USA.

Veiledning:

-Medveileder for Anne Marie Kinn på mastergrads eksamen "Søvn- og atferdsendringer etter social defeat – en dyremodell for depresjon". Hun avla eksamen september 05 ved Institutt for Biomedisin, Seksjon for fysiologi, UiB

Annen aktivitet:

Senterkoordinator ved Nasjonalt Kompetansesenter for Søvn sykdommer (www.sovno.no), lokalisert til psykiatrisk divisjon, Haukeland Universitetssjukehus.

Jeg jobber på Voss sjukehus, avd. Rogne med å søvnregistrere (polysomnografi, PSG) pasienter med alle typer av søvnproblemer, og registrere dagtidstrøtthet (MSLT).

Jeg analyserer søvnregistreringen/dagtidstrøttheten.

Har jobbet 8 mndr som forsker i prof. Gaetano Di Chiara's laboratorie, Cagliari, Italia, på EU prosjektet "Cellular and Molecular Mechanisms of Nicotine Dependence".

Fred Holsten

Artikler:

Ursin R, Bjorvatn B, Holsten F. Sleep duration, subjective sleep need, and sleep habits of 40- to 45-year-olds in the Hordaland Health Study. *Sleep*. 2005 Oct 1;28(10):1260-9.

Oyane NM, Holsten F, Ursin R, Bjorvatn B: Seasonal variations in mood and behaviour associated with gender, annual income and education: the Hordaland Health Study. *Eur J Epidemiol*. 2005;20(11):929-37.

Berle JO, Mykletun A, Daltveit AK, Rasmussen S, Holsten F, Dahl AA. Neonatal outcomes in offspring of women with anxiety and depression during pregnancy. A linkage study from The Nord-Trøndelag Health Study (HUNT) and Medical Birth Registry of Norway. *Arch Women Ment Health*. 2005 Sep;8(3):181-9.

Abstracts:

Nicolas M. F. Øyane MD, Fred Holsten MD PhD, Reidun Ursin MD PhD, Bjørn Bjorvatn MD PhD. Sleep complaints more common among subjects with high seasonality
Poster APSS, Denver 2005.

Oedegaard K, Neckelmann D, SvendsenFH, Fasmer OB, Holsten F: Vagus nerve stimulation in Major Depression and bipolar II disorders. The Fifth International Review of Bipolar Disorders i Lyon, IRBD, 20-22 April 2005

Formidling:

Ca 20 intervjuer i dagspresse, ukeblad, radio og TV om søvn, døgnrytme, lys vinterdepresjoner, følsomhet for dårlig vær, sommertid og vintertid osv.

Forelesninger/ foredrag:

12 timer forelesninger om søvn, døgnrytme og psykiske lidelser for medisinske studenter. 2 x 4 hele undervisningsdager i kognitiv intervjueteknikk og kognitiv terapi, blant annet ved søvnlidelser for medisinske studenter.

27/1-05 : Søvn, døgnrytme og lys i behandling av psykiske lidelser. Lundbeckseminaret 2005.

10/2-05: Compliance and design in double blind placebocontrolled studies. Seminar Astra Seneca.

15/2-05: Søvn og søvnforstyrrelser i allmennpraksis. Seminar Bergen.

7/3-05: Medikamentell behandling av OCD. Ananke, Trondheim.

14/4-05: Dagsseminar om kognitiv terapi for psykiatere og psykologer Helse Sør. Arendal sh.

21/4-05: VNS ved affektive lidelser. Foredrag på Locusmøte, Solstrand.

28/4-05: Bipolare lidelser: diagnostikk og behandling. Personalmøte Fjell og Årstad DPS.

6/9-05: Bipolare lidelser: diagnostikk og behandling. Legegrupper, Bergen.

25/9-05: Bipolare lidelser, diagnostikk og behandling i allmennpraksis. PEP-forum, Bergen.

4/10-05: Søvn, døgnrytme og psykiske lidelser. Dagsseminar for Lundbeck Scandinavia. Lillehammer.

13/10-05: Bipolare lidelser i allmennpraksis. Legegruppe, Bergen.

24/10-05: Medikamentell behandling av OCD. Ananke, Oslo.

1-2/12-05: Kursleder og 8 forelesninger for leger og annet helsepersonell: ”Moderne behandling søvnproblemer og vinterdepresjoner”.

Veiledning

Doktorgradsveiledning hvor jeg er hovedveileder:

THE PREGNANCY AND POSTPARTUM PERIODS:
STUDIES OF FOETAL GROWTH, ANXIETY, AND DEPRESSION

Jan Øystein Berle, Psykiatrisk institutt UiB, Trond Arre Nordfjordeid, Trond Aamo Østmarka s.h, Vidar Steen UiBm. fl. Disputas 8-9 desember-05.

BRUK AV STATISTISKE METODER VED STUDIER AV EPIDEMIOLOGI,
LANGTIDSFORLØP OG MORTALITET VED PSYKISKE LIDELSER.

Siri Nome, Psykiatrisk institutt, UiB.

Escitalpram mot bipolar depresjon: ei placebokontrollert undersøkning av akutt og vedlikeholdshandsaming. Cand med. Trond Aarre, Nordfjordeid sykehus.

Medveileder:

Cand med Kjell Arne Johansson: The Hordaland project low birth weight, young adults: Mental and somatic health.

Cand med Ketil Ødegaard: bipolare lidelser.

Annen veiledning:

Erling Aaserød: Studier av misbrukere på vedlikeholdsbehandling: Psykopatologi og forløp.

Jeg har i perioden 2003 – 2005 veiledet en gruppe psykiatere og kliniske psykologer i innføringskurset i kognitiv terapi.

Jeg har hatt ukentlig klinisk veiledning med to leger ved Fjell og Årstad DPS som en del av deres spesialistutdanning i psykiatri.

Jeg hadde i 2005 ca 80 henvendelser fra kolleger med spørsmål om diagnostikk og behandling av pasienter med søvnvansker.

Studenters hovedoppgaver:

Anne Skaare Sjulstad og Kristin Synnøve Ruenes:
Elektrokonvulsiv behandling. Godkjent mai-05

Ronja Gloppen:
Tvangslidelse – diagnostikk og behandlingsformer med tanke på allmennpraksis. Godkjent juni-05.

Anneli Ertesvik og Cathrine Sæteren:
Dødelighet ved depresjon

Erik Schistad Staff:
PTSD: en valid diagnose?

Prosjekter:

1. Forløpet ved stoffmisbruk hos ungdom – en prospektiv studie.
Med Siri Nome
2. Vagusnervestimulering ved depresjoner og bipolare lidelser.
Med Ketil Ødegaard, Dag Neckelmann, Frode Svendsen, Bjørn Bjorvatn, Ole Bernt Fasmer, Kenneth Hugdal m fl
3. BRUK AV STATISTISKE METODER VED STUDIER AV EPIDEMIOLOGI, LANGTIDSFORLØP OG MORTALITET VED PSYKISKE LIDELSER.
Siri Nome, Psykiatrisk institutt, UiB.
4. Escitalpram mot bipolar depresjon: ei placebokontrollert undersøkning av akutt og vedlikeholdshandsaming. Cand med. Trond Aarre, Nordfjordeid sykehus.

Annen aktivitet:

Medlem i HMS-petroleum som er et kompetanseprosjekt innen fysisk arbeidsmiljø og helse, i regi av NFR.

Jeg har vært norsk hovedutprøver i en internasjonal multisenter-undersøkelse vedrørende bruk av quietapin ved bipolare depresjoner.

Jeg har ansvaret for kapitlene om angst, bipolare lidelser, Anxiolytika og hypnotika, og stemningsstabiliserende midler som har blitt revidert.

Jeg er medlem av styret i Norsk selskap for bipolare lidelser.

Jeg er nettrektør for Norsk selskap for bipolare lidelser.

Jeg er medlem av ” The global advisory board for Geodone/Zeldox in Schizophrenia”

Jeg driver Bergen SøvnSenter sammen med Bjørn Bjorvatn og Magne Tvinnereim. Der diagnostiserer og behandler jeg pasienter med alle typer søvnproblemer.

Jeg arbeider ved Fjell og Årstad DPS som overlege i bistilling. Diagnostikk og behandling av pasienter med alle typer psykiske lidelser, inklusive søvnlidelser.

Godkjent psykoterapiveileder i gruppeanalyse 2005.

Godkjent psykoterapiveileder i kognitiv terapi 2005.

Inger Hilde Nordhus

Artikler:

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and risk factors of restless legs syndrome in the general adult population in two Scandinavian countries. *Sleep Medicine* 2005; 6:307-12.

Hynninen KMJ, Nordhus IH, Pallesen S. The prevalence and impact of anxiety and depression in patients with chronic obstructive pulmonary disease (COPD). *Lungeforum* 2005; 15: 25 – 31.

Hynninen KMJ, Breivite MH, Wiborg AB, Pallesen S, Nordhus, IH. Psychological characteristics of patients with chronic obstructive pulmonary disease: A review. *Journal of Psychosomatic Research* 2005; 59: 429 – 443.

Kvaal K, Ulstein I, Nordhus IH, Engedal K. The Spielberger State-Trait anxiety Inventory (STAI): the state scale in detecting mental disorders in geriatric patients. *International Journal of Geriatric Psychiatry* 2005; 20: 629 – 634.

Nordhus IH, Nielsen, GH. Psykiske lidelser hos eldre: Sentrale tilstandsbilder, forekomst og effekter av psykologisk behandling. *Nordisk Psykologi* 2005; 57: 86-103.

Nordhus, IH. Eldre og psykisk helse- Gode og dårlige nyheter. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2005; 42:777 – 799.

Pallesen S, Nordhus IH, Omvik S, Sivertsen B, Matthiesen SB, Bjorvatn B. Pittsburg Sleep Quality Index. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2005; 42: 714-717.

Pallesen S, Nordhus IH, Skelton SH, Bjorvatn B, Skjerve A. Bright light treatment in elderly with mild early morning awakening. *Perceptual and Motor Skills* 2005; 101: 759 – 770.

Pallesen S, Nordhus IH, Carlstedt B, Thayer JF, Johnsen TB. A Norwegian adaptation, of the Penn State Worry Questionnaire. Factor structure, norms, reliability and validity. *Scandinavian Journal of Psychology*, in press.

Sivertsen, B., Øverland, S., Neckelmann, D., Glozier, N., Krokstad, S., Pallesen, S., Nordhus, I. H., Bjorvatn, B., & Mykletun, A. (in press). The long term effect of insomnia upon disability: The HUNT II historical cohort study *American Journal of Epidemiology*, in press.

Abstrakter:

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and predictors of restless legs syndrome in Norway and Denmark. *Sleep*, 2005, 28 (abstract suppl), A266-7.

Nordhus, IH. What is the evidence of psychotherapy for anxiety in the elderly? *International Congress of Cognitive Psychotherapy (ICCP) 2005 A22*.

Omvik S, Sivertsen B, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B. Predictors of outcome in cognitive and hypnotic treatment of insomnia in the elderly. Annual Congress of the European Association for Behavioural Cognitive Psychotherapies (EABCT). 2005.

Inviterte foredrag:

Angst og depresjon hos eldre - kognitive behandlingsmuligheter. Selskap for norsk aldersforskning, Oslo, 5. april 2005.

Psykologiske utfordringer ved behandling av angsttilstander hos eldre. Nasjonal konferanse i alderspsykiatri, Molde, 20. – 22. april 2005.

Psychological interevention in clinical practice. 10th NorAge Conference, Evidence Based Dementia and Geriatric Psychiatry Treatment and Care, Norrköping, Sverige, 12. – 13. mai 2005.

Livskriser og depresjoner hos eldre. Festspillkursene, Norsk Psykologforening, Bergen, 23. – 25. mai.

What is the evidence of psychotherapy for anxiety in the elderly? International Congress of Cognitive Psychotherapy (ICCP), Cognitive psychotherapy in later life. Göteborg, Sverige 13. – 17. juni 2005.

Functional capacity in old age – psychological correlates. PhD Summer school, Interdisciplinary Health Gerontology, University of Jyväskylä, 15. – 19. august 2005.

Psykologisk aldring – utvikling eller avvikling? Norsk psykologikongress, Oslo, 1. – 2. september 2005.

Aldersforskning – En forskningsagenda ved Det psykologiske fakultet. Forskningsnettverk for aldring og helse, HALOS, Os, 26. – 27. september 2005.

Principles and methods in clinical geropsychology. European Masters Gerontology (EuMaG) Conference, Ruprecht-Karls-Universität, Heidelberg, Tyskland, 17. – 19. november 2005.

A cognitive-behavioural perspective on insomnia and chronic pulmonary disease: Recent and preliminary data. Faculty Research Conference, Bergen, 2. desember 2005.

Forelesninger:

Grunnutdanning: 16 timer.

Videre- og etterutdanning: 4 timer.

Veiledning:

Jeg er hovedveileder på et prosjekt om effekter av hhv CBT og medikamentell behandling av søvnløshet hos eldre. To doktorgradstipendiater er knyttet til prosjektet (cand psychol. Siri Omvik og cand psychol Børge Sivertsen). Datainnsamling er avsluttet ved utgangen av meldingsåret. Prosjektet har i meldingsåret hatt en studentstipendiat (Sivert Straume) og tre hovedoppgavekandidater (avsluttet). Prosjektet utgår fra Det psykologiske fakultet og tilhører fakultetets prioriterte gruppe på psykologisk behandlingsforskning.

Jeg er hovedveileder for cand. psychol Arvid Skjerve sitt doktorgradsarbeid rettet mot evaluering av korte kognitive tester for identifisering av mild demens hos eldre. Prosjektet er gjort på oppdrag fra Kompetansesenter for aldersdemens, Ullevål Universitetssykehus.

Jeg er hovedveileder for et doktorgradsprosjekt om effekten av kognitiv terapi ved smerter hos eldre. Kandidaten er cand. psychol Linn Heidi Lunde. Prosjektet er knyttet til Smerteklinikken, HUS.

Jeg er sammen med Ståle Pallesen hovedveileder på et doktorgradsprosjekt, finansiert gjennom dobbelkompetanseprosjektet om effekten av fysisk aktivitet på angst. Kandidaten er cand. psychol Anders Hovland og prosjektet gjøres i samarbeid med Solli Sykehus.

Jeg har vært biveileder for doktorgradsstipendiat Kari Kvaal (sykepleievitenskap), Ullevål Universitetssykehus. Hennes doktorgradsarbeid "Assessment of anxiety in geriatric patients" ble forsvart i februar 2005.

Videre veileder jeg to forskningsstudenter Minna Hynninen og Nina Bjerke innenfor et samarbeidsprosjekt med Lungeavdelingen, HUS v/professor Per S.Bakke. Jeg leder i denne sammenheng et behandlingsprosjekt med fokus på CBT for pasienter som lider av KOLS og angst.

Gjennom min stilling som professor II ved Psykologisk institutt er jeg biveileder på to prosjekter (dr grad, cand med): livskvalitet og psykisk helse hos dialysepasienter, Nyreavdelingen, Ullevål sykehus og psykisk helse hos personer med symptomer forenlig med OSA, Akershus Universitetssykehus.

Jeg har veiledet mastergradsstudent Vigdis Drivdal Berentsen (European Masters Gerontology) som ble avsluttet høsten 2005.

Formidling:

Europeisk Master i Gerontologi: www.EuMaG.org (europeisk undervisningsprogram med nettbaserte tjenester)

”Tar angsten alvorlig. Psykologer og leger går sammen om å hjelpe KOLS-pasienter med å takle psykiske problemer i kjølvannet av sykdommen”. Artikkel/intervju i Hubro 4/2005. Magasin fra Universitet i Bergen.

Annen aktivitet:

Jeg er psykologfaglig medlem i Fagkomiteen for klinisk forskning, Norges forskningsråd, psykologfaglig medlem i REK, Helse Vest og medlem av Programutvalg for Phd-utdanningen ved Det psykologiske fakultet og av Leon Jarners forskningspriskomite.

Videre er jeg medlem av redaksjonsrådet i Tidsskrift for Norsk Psykologforening, og har i meldingsåret hatt verv som reviewer i ulike medisinske og psykologiske tidsskrift.

Jeg leder søvnforskningsgruppen etablert ved Det psykologiske fakultet i 1998. Jeg er også medlem i en tverrfaglig forskningsgruppe med fokus på angstlidelser; gruppen er initiert fra Det psykologiske fakultet i samarbeid med Det medisinske fakultet. Jeg er knyttet til

Nasjonalt kompetansesener for Søvn sykdommer, Helse Vest og deltar gjennom min tilknytning til søvnnettverk i Senter for stress, søvn og helse.

Jeg er norsk representant i "EU Task Force on Psychology and Aging.

I tilknytning til Jubileumsprogram ved Det psykologiske fakultet, har jeg arrangert besøk av gjesteforeleser Professor Bob Woods, University of Wales, Bangor UK.

Jeg var opponent ved Arne Fetveits disputas "Sleep disturbances in nursing home patients with dementia", juni 2005.

Jeg er norsk representant i et nordisk utvekslingsprogram (universitetsprogram): Nordplus Geronotlogi, etablert av Nordisk Ministerråd.

Jeg har sittet i nasjonal opprykkskomite for professorkompetanse (psykologi).

Jeg har sammen med Ståle Pallesen ledet arbeidet ved søknad til avansert vitenskapelig utstyr (NFR) og vi ble innvilget 1.1. mill NOK til styrking av søvnlaboratorium ved Institutt for klinisk psykologi.

Jeg leder arbeidet ved Det psykologiske fakultet om å utrede muligheten for å etablere en forskerskole i klinisk psykologi og individualpsykologi.

Ståle Pallesen

Artikler:

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and risk factors of restless legs syndrome in the general adult population in two Scandinavian countries. *Sleep Medicine* 2005; 6:307-12.

Hynninen KMJ, Breitve MH, Wiborg AB, Pallesen S, Nordhus, IH. Psychological characteristics of patients with chronic obstructive pulmonary disease: A review. *Journal of Psychosomatic Research* 2005; 59: 429-443.

Hynninen KMJ, Nordhus IH, Pallesen S. The prevalence and impact of anxiety and depression in patients with chronic obstructive pulmonary disease (COPD). *Lungeforum* 2005; 15: 25 – 31.

Pallesen S. Forsinket søvnfasesyndrom. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* 2005; 42: 209-218.

Pallesen S, Nordhus IH, Omvik S, Sivertsen B, Matthiesen SB, Bjorvatn B. Pittsburg Sleep Quality Index. *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, 2005; 42: 714-717.

Pallesen S, Nordhus IH, Skelton SH, Bjorvatn B, Skjerve A. Bright light treatment in elderly with mild early morning awakening. *Perceptual and Motor Skills*, 2005; 101: 759-770.

Pallesen S, Mitssem M, Kvale G, Johnsen BH, Molde H. Outcome of psychological treatments for pathological gambling: A review and meta-analysis. *Addiction* 2005;100: 1412-1422.

Johnsen BH, Pallesen S. Personlighetens rolle i arbeidslivet. I *Den dyktige medarbeider. Behov og forventninger* (red. Ståle Einarsen & Anders Skogstad), Fagbokforlaget, Bergen. 2005, 43-73.

Johnsen BH, Pallesen S. Individuelle forskjeller. I *Operativ psykologi* (red. Bjørn Helge Johnsen og Jarle Eid), Fagbokforlaget, Bergen, 2005, 119-135.

Pallesen S. Søvn. I *Operativ psykologi* (red. Bjørn Helge Johnsen og Jarle Eid), Fagbokforlaget, Bergen, 2005, 196-215.

Pallesen S. Søvn og søvnforstyrrelser hos barn. I *Foreldreatlas* (red. Monica Kaasa), Kunnskapsforlaget, Oslo, 2005, 149-164.

Burke RJ, Matthiesen SB Pallesen S. Workaholism in organizations: Personality and work environment correlates. *Personality and Individual Differences*, in press.

Diseth A, Hovland A, Larsen S, Pallesen S. Course experience and approaches to learning as predictors of academic achievement. *Education and Training*, in press. .

Pallesen S, Jøsendal O, Johnsen BH, Larsen S, Molde H. Anabolic steroid use in high school students. *Substance Use & Misuse*, in press.

Pallesen S, Nordhus IH, Carlstedt B, Thayer JF, Johnsen TB. A Norwegian adaptation, of the Penn State Worry Questionnaire. Factor structure, norms, reliability and validity. Scandinavian Journal of Psychology, in press.

Sivertsen B, Øverland S, Neckelmann D, Glozier N, Krokstad S, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B, Mykletun A. The long term effect of insomnia upon disability: the HUNT II historical cohort study. American Journal of Epidemiology, in press.

Abstrakter:

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and predictors of restless legs syndrome in Norway and Denmark. Sleep, 2005, 28 (abstract suppl), A266-7.

Omvik S, Sivertsen B, Pallesen S, Nordhus IH, Bjorvatn B. Predictors of outcome in cognitive and hypnotic treatment of insomnia in the elderly. Annual Congress of the European Association for Behavioural Cognitive Psychotherapies (EABCT). 2005.

Forelesninger/foredrag:

6. september. Foredrag om søvn og søvnsykdommer for Studentersamfunnet i Bergen.

26. november. Foredrag om narkolepsi, søvnapne og forsinket søvnfasesyndrom for lokallag av søvnforeningen, Stavanger.

Undervisning:

Metode, lavere grad 32.

Semesteroppgaver, personlighetspsykologi – profesjonsstudiet: 32.

Annen faglig virksomhet:

Svarer på spørsmål vedrørende søvn på www.lommelegen.no (Norges største helsenettsted). Ca 5 mediekontakter.

Veiledning:

Jeg er medveileder på et doktorgradsprosjekt om multikomponentterapi ved søvnløshet hos eldre. To doktorgradstipendiater (Siri Omvik og Børge Sivertsen) jobber med prosjektet som startet i 2003. Prosjektet utgår fra Det psykologiske fakultet.

Jeg er medveileder for et doktorgradsprosjekt om effekten av kognitiv terapi ved smerter hos eldre. Kandidaten er cand. psychol Linn Heidi Lunde.

Jeg er medveileder for et doktorgradsprosjekt vedrørende epidemiologi, oppmerksomhet og kognitivt atferdsterapi ved patologisk spilleavhengighet. Kandidaten er cand. psychol. Helge Molde.

Jeg er sammen med Inger Hilde Nordhus hovedveileder på et doktorgradsprosjekt, finansiert gjennom dobbelkompetanseprosjektet om effekten av fysisk aktivitet på angst. Kandidaten er cand. psychol Anders Hovland.

Annen aktivitet:

Jeg deltar i Senter for stress, søvn og helse. Dette er et senter som har samlet forskere fra flere forskningsmiljøer ved det medisinske og psykologiske fakultet.

Jeg jobber ved Bergen søvnsenter (fra 2002), og utreder og behandler pasienter med ulike typer av søvnproblemer.

Chiara Maria Portas

Artikler

Grønli J, Murison R, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM and Ursin R "Chronic mild stress affects behavior in rats but inconsistently reduces consumption of sweet solutions", *Physiol & Behav*, Mar 31; 84 (4): 571-7, 2005.

Chapter book:

Portas, C., Maquet, P., Rees, G., Blakemore, S. & Frith, C.D. (2005) The neural correlates of consciousness. Chapter 16 in: Frackowiak, R.S.J., Friston, K.J., Frith, C.D., Dolan, R.J., Price, C.J., Zeki, S., Ashburner, J. & Penny W. (Eds.) "HUMAN BRAIN FUNCTION" 2nd edition. Academic Press, San Diego, pp. 269-301.

Portas C.M. Cognitive Aspects of Sleep: Perception, Mentation, and Dreaming (2005) In P. L. Parmeggiani & R. A Velluti (eds.) "THE PHYSIOLOGIC NATURE OF SLEEP" World Scientific Publishing Company.

Abstrakter

Grønli J, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas C, Bramhan C, Ursin R. Chronic mild stress, an animal model of depression, affects the expression of BDNF and 5-HT levels over the sleep/wake cycle in hippocampus in rats. *Sleep*, 2005, 28 (abstract suppl), A20.

Forelesninger/foredrag

12-02-04 Invited lecture Locus for neuroscience, UiB "Different techniques, different experimental species, a common interest: consciousness and sleep" Solstrand, Norway.
May: 4h Sleep Physiology, Medical students, UiB

Master exams:

Eyvind Kartveit, master student: "Effect of deep sleep deprivation on memory"
Anne Marie Kinn, master student: "Effect on sleep and behaviour after 'social defeat': an animal model of depression"

Veiledning:

Eldbjørg Fiske, PhD student: Gabaergic modulation of DRN serotonergic activity
Janne Grønli, PhD student (co-supervision): The chronic mild stress depression model: Effects on sleep and behaviour.

Ongoing projects:

Murison R., Kartveit E., Fiske E., Grønli J., Portas C.M.
"Nivå av kortisol i spytt etter forskjellige søvnstadier"

Håvard Skeidsvoll

Artikler:

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, Severity And Predictors Of Restless Legs Syndrome In Norway And Denmark. Sleep Med. 2005 Jul;6(4):307-12.

B Høie, A Mykletun, K Sommerfelt, H Bjørnæs, H Skeidsvoll, PE Waaler. Seizure related factors and non-verbal intelligence in children with epilepsy. A population-based study from Western Norway. Seizure. 2005 May 10;14(4):223-231.

B Høie, A Mykletun, PE Waaler, H Skeidsvoll, K Sommerfelt. Executive functions and seizure-related factors in children with epilepsy in Western Norway. In press.

Abstrakter:

Bjorvatn B, Leissner L, Ulfberg J, Gyiring J, Karlsborg M, Regeur L, Skeidsvoll H, Nordhus IH, Pallesen S. Prevalence, severity and predictors of restless legs syndrome in Norway and Denmark. APSS, Denver, USA, Juni 2005, Sleep, 2005, 28 (abstract suppl), A266-7.

Forelesninger/foredrag:

Internundervisning i PSG søvnanalyse

Undervisning av medisinerstudenter i klinisk nevrofysiologi/søvn.

Forelesning på Fagseminar, Barne og ungdomspsykiatri; "Barn og narkolepsi". Bjørnefjorden kurs- og konferansesenter, Os. 011105.

Forelesning. Kurs 421-05. 1.samling fordypningskurs i klinisk nevropsykologi. "Nevrofysiologiske metoder". Etterutdanningskurs for nevropsykologer, Rica Oslo Hotell, Oslo, 220905.

Totalt 8-10 timer med undervisning I 2005.

Videreformidlig og rådgiving (oftest via brev/tlf) internt og eksternt m.h.t. diagnostikk og behandling av søvnsykdommer.

Annen faglig virksomhet:

Deltakelse i Nordisk interessegruppe for Restless legs, 3 møter.

Deltakelse i symposium om Restless Legs og Parkinsons sykdom, Stresa, Italia 7 – 9 sept.2005.(K.Ekbom 4. minnesymposium)

Deltakelse APSS, Denver, Col, USA, 17 – 23 juni, 2005

Deltakelse i SOVno, Nasjonalt søvnkompetansesenter, Arbeidsutvalgsmøter, og forskningsmøter

Rutinearbeid med søvnprovokasjon i diagnostisk og oppfølgende øyemed i klinisk nevrofysiologi.

Departementalt oppnevnt medlem av Faglig referansegruppen i Nasjonalt kompetansesenter for ADHD, Tourettes syndrom og narkolepsi. (Ullevål sykehus).(Sosial og helsedir).

Implementert nytt søvnutstyr til søvnlab., KNF seksjonen, Nevrologisk avdeling vår 2005.

Fortsettelse av Dykkerprosjekt som bl.a. inkluderer profesjonelle Nordsjødykkes søvnighetstilbøyelighet, cerebrale responslatens og motorisk reaksjonstid. Rapport til Sosialdept. Levert primo jan. 2005. Fra tverrfaglig miljø koordinert fra Yrkesmedisinsk avd., Haukeland universitetssykehus.

Statusrapport 2005: "Rom for faglighet – til pasientens beste". Medarbeider i legeforeningens årlige fagmedisinske statusrapport, Dnlf,Oslo 160605, 36 sider.

Eli Sørensen

Bokkapittel:

Sørensen E, Carskadon MA, Ursin R. Sleep across the life cycle: The development of human sleep. In: Shigley L, Jones-Parker M, Lee-Chiong T. Textbook of polysomnography. Lippincott Williams & Wilkins. Philadelphia, USA. In press.

Artikkel:

Grønli J, Murison R, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM, Ursin R. Effects of chronic mild stress on sexual behavior, locomotor activity and consumption of sucrose and saccharine solutions. *Physiol Behav*, 2005; 84:571-7

Abstracter:

Grønli J, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM, Bramham C, Ursin R. Chronic mild stress, an animal modell of depression, affects the expression of BDNF and 5-HT levels over the sleep/wake cycle in hippocampus in rats. *Sleep*, 2005, 28 (abstract suppl), A20

Populærvitenskapelige publikasjoner:

Sørensen E. Søvnproblemer hos barn og unge. Kronikk i Bergens Tidende lørdag 8. oktober 2005

Intervjuer:

”Den sovende student”. Under Dusken. Studentavisa i Trondheim 2005; 2:20-21

”Syke av SMS om natten”. VG torsdag 19. mai 2005 s. 12

Undervisning:

Søvn og utvikling hos barn og unge. 2 t forelesning Hospitalet Betanien Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk. For lege- og psykologspesialister, leger og psykologer i spesialisering, pedagoger og sosionomer i klinisk videreutdanning.

Utviklingen av søvn fra barn til voksen. Søvnproblemer. Søvn og barne- og ungdomspsykiatri. 4 t forelesning Helse Vest. For overleger og leger i spesialisering i barne- og ungdomspsykiatri.

Seminar i konsultasjon for medisinske studenter. 48 t

Klinisk veiledning i konsultasjon 16 t

Klinisk veiledning i Grunnkurs klinikk for medisinske studenter. 3 t

”Spørreskjema” i møteserien ”Forskning i allmennmedisin”. 1 t. Møteserien er godkjent av Spesialitetskomiteen i allmennmedisin/Hordaland legeforenings kurskomite

Veiledning utviklingsarbeid/forskning:

4 medisinstudenter på sær oppgave

Veiledning i forbindelse med oppretting av arbeidsgruppe for forskning i V-27 Barn og unge som forgriper seg seksuelt på andre barn, Hospitalet Betanien

Magne Tvinnereim

Ca 10 intervjuer i aviser/media

7 inviterte foredrag om søvnapne på kongresser i utlandet.

Daglig leder av Bergen søvnsenter, et behandlingssenter for pasienter med søvnlidelser. Ansvarlig for søvnapne, -utredning og behandling.

Leder av Eurosleep, som utreder og behandler pasienter ved Voss sjukehus og Stensby sykehus.

Avholdt 2 internasjonale kurs innen søvnapne på Voss.

Ca 10 t undervisning internt på HUS/UiB.

Reidun Ursin

Artikler.

Grønli J, Murison RM, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas CM, Ursin R. Effects of chronic mild stress on sexual behavior, locomotor activity and consumption of sucrose and saccharine solutions. *Physiology and Behavior* 2005, 84:571-577.

Ursin R, Bjorvatn B, Holsten F. Sleep duration, subjective sleep need, and sleep habits of 40- to 45-year-olds in the Hordaland Health Study. *Sleep* 2005, 28:1260-1269.

Øyane NMF, Holsten F, Ursin R, Bjorvatn B. Seasonal variations in mood and behaviour associated with gender, annual income and education: The Hordaland Health Study. *Eur. J. Epidemiol.* 2005, 20: 929-937.

Abstrakter

Øyane NM, Holsten F, Ursin R, Bjorvatn B. Sleep complaints more common among subjects with high seasonality. *Sleep* 2005, 28(Abstract suppl): A309.

Grønli J, Murison R, Kanhema T, Fiske E, Bjorvatn B, Sørensen E, Portas C, Bramham C, Ursin R. Chronic mild stress, an animal model of depression, affects the expression of BDNF and 5-HT levels over the sleep/wake cycle in hippocampus in rats. *Sleep* 2005, 28(Abstract suppl):A20.

Formidling

Inviterte foredrag

Årstad Senioruniversitet 17. Januar 2005. En god natts søvn.

Eldresenter Landås v. Kari Grimelund 9. februar: En god natts søvn.

Offentlige pensjonisters forening 18. oktober 2005: En god natts søvn.

Media

Dagsavisen mars 2005 om biologiske klokker

NRK radio april 2005: Om kjønnsforskjeller i søvn

+ 5-6 andre intervjuer med dagspresse og lokalradiostasjoner

Forelesninger

Medisinstudenter: Basal søvnfysiologi 7 timer (29. april, 2-3 mai, 6. september).

Psykologistudenter(2 kull) Basal søvnfysiologi og innføring i søvnsykdommer

4 timer 13. april, 4 timer 19-20 oktober.

Locus for nevrotiskhet 28. november om samarbeidsprosjekter siste 4 år. 15 min.

Nevrogruppe Institutt for biomedisin, UiB: Gender differences in the sleep of 40-45 year olds
30. november, 1 time.

Veiledning

Hovedveileder for PhD student Janne Grønli

Medveileder for Master student Anne Marie Kinn, eksamen 23 september 2005.
Veileder for særøppgave, stud.med. Marie Louise Bakkevig.

Pågående forskningsaktivitet

Epidemiologiske studier (Hordalandsundersøkelsen) av

Kjønnsforskjeller i søvn

Arbeid og søvn, med Bente Moen og Valborg Baste, Institutt for samfunnsmedisin

Seasonality og søvn, med Nicolas Øyane, Bjørn Bjorvatn og Fred Holsten